

PUHEMIESNEUVOSTON EHDOTUS 2/2010 vp

Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

EHDOTUKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunnan työjärjestyksessä luovutaan käsitteestä "ulkopuolella päiväjärjestyksen" ja että valtioneuvoston tai sen jäsenen nauttiman luottamuksen mittaamista koskeva sääntely muutetaan vastaamaan perustuslaissa noudatettua kirjoitustapaa. Epäluottamuslausetta ei enää ehdotettaisi päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoin.

Työjärjestykseen tehtäisiin lisäksi eräitä vähäisempiä tarkistuksia säännösten saattamiseksi vastaamaan muuttuneita käytänteitä eduskuntatyössä sekä muita esille tulleita tarpeita. Pykäliin ehdotetaan muun muassa tarpeelliset muutokset, jotta valtiopäiväaloitteiden ja eräiden muiden työjärjestyksen mukaisten ehdotusten jättämisessä voidaan siirtyä sähköisten välineiden käyttöön.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Valtioneuvoston luottamuksen mittaaminen

Perustuslain tasolla ei säädetä yksityiskohtaisesti menettelymuodoista mitattaessa valtioneuvoston tai ministerin nauttimaa luottamusta välikysymyksen ja tiedonannon yhteydessä. Käytännössä hallituksen eduskunnassa nauttima luottamus mitataan useimmiten juuri välikysymyksen tai valtioneuvoston tiedonannon yhteydessä, usein hyvinkin pitkän ja perusteellisen täysistuntokeskustelun jälkeen. On syytä kuitenkin todeta, että ehdotus epäluottamuslauseeksi voidaan tehdä — ja on tehtykin — muun muassa lakiehdotusten toisessa käsittelyssä sekä talousar-

vioesityksen ja kertomusten ainoassa käsittelyssä.

Perustuslain 43 §:n mukaan välikysymyksen käsittelyn päätteeksi toimitetaan äänestys valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta, jos keskustelun aikana on tehty epäluottamuslausetta koskeva ehdotus. Sama koskee valtioneuvoston tiedonannon käsittelyä. Perustuslain esitoissa (HE 1/1998 vp, s. 95) todetaan välikysymystä koskevan pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa, että eduskunnan työjärjestykseen voidaan haluttaessa sisällyttää myös perinteiset sanamuodot päiväjärjestykseen siirtymisestä. Työjärjestykseen päätettiin ottaa aikaisempaan eduskunnan työjärjestykseen (377/1983) sisältyneet säännökset asioiden käsittelystä ulkopuolella päiväjärjestyksen sekä

säännökset sanamuodoista siirryttäessä päiväjärjestykseen.

Työjärjestyksen 22 §:n mukaan välikysymysasiassa luottamusäänestys määräytyy sen mukaan, hyväksytäänkö päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi puhemiehen esittämä yksinkertainen vai keskustelun aikana ehdotettu perusteltu päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuoto. Mainituissa pykälässä ei näin ollen varsinaisesti mainita luottamusäänestystä. Sama koskee työjärjestyksen 23 §:n sääntelyä valtioneuvoston tiedonannosta. Sekä välikysymys että tiedonanto voidaan vaihtoehtoisesti päättää lähettää valiokuntaan, jonka tulee ehdottaa perustelun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuoto, joka voi merkitä joko luottamusta tai epäluottamusta. Sanamuodon lopullisesta sisällöstä päättää eduskunta.

Ulkopuolella päiväjärjestyksen käsitellään työjärjestyksen 23 §:n mukaan myös valtioneuvoston selonteko, jonka käsittelyssä ei voida päättää valtioneuvoston tai sen jäsenen nauttimasta luottamuksesta. Pääministerin ilmoitus annetaan eduskunnalle samoin ulkopuolella päiväjärjestyksen ja sen pohjalta täysistunnossa voidaan käydä keskustelu puhemiehen niin salissa (24 §).

Ilmauksella "ulkopuolella päiväjärjestyksen" viitataan asioihin, jotka käsitellään täysistunnossa erillään muista siellä säännönmukaisesti käsiteltävistä asioista. Päiväjärjestyksellä ei tässä yhteydessä tarkoiteta täysistunnon päiväjärjestystä. Käsitteen historia ulottuu pitkälle ja sisältää ajatuksen, että luottamuslauseasiat eivät ole varsinaisia päiväjärjestysasioita, so. tavanomaisia eduskunnan käsiteltäviä asioita. Käytännössä käsite ymmärretään huonosti eikä sen taustaa juuri tunneta.

1.2 Eduskunnan työjärjestys

Eduskunnan työjärjestys (40/2000) on vuodelta 1999. Työjärjestyksen nojalla puhemiesneuvosto on antanut eduskuntatyöhön liittyviä ohjeita esimerkiksi puheenvuorojen pyytämisestä ja pitämisestä sekä suullisesta kyselytunnista. Työ-

järjestystä on muutettu muun muassa valiokuntatyöskentelyn kehittämiseksi sekä täysistunto- ja poissaoloihin liittyvää menettelyä uudistettaessa. Kuluneen vuosikymmenen aikana eduskuntatyötä on kehitetty monella tapaa. Ennen muuta täysistuntokeskusteluja on pyritty elävöittämään ja monia eduskuntatyön käytänteitä on yksinkertaistettu. Myös talousarvion käsittelyä on tarkistettu, ja vastauspuheenvuorojen pituus on vakiintunut yhteen minuuttiin. Useat muutokset on voitu tehdä muuttamatta työjärjestystä.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Epäluottamuslausemenettely

Valtioneuvoston tai sen jäsenen nauttiman luottamuksen mittaaminen on kytketty työjärjestyksessä päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuotoihin, mitä voidaan pitää ilmaisultaan epäselvänä ja säännöskieleen nykyaikana huonosti sopivana. Ottaen huomioon, että perustuslain 43 ja 44 §:ssä luottamusäänestys on kirjattu selkein sanamuodoin, ei ole perusteltua säilyttää työjärjestyksessä mainittuja vanhahtavia ilmauksia.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että työjärjestyksen sääntely valtioneuvoston tai sen jäsenen luottamuksen mittaamisesta muutetaan vastaamaan perustuslaissa käytettyä kirjoitustapaa. Epäluottamus valtioneuvostoa tai sen jäsentä kohtaan ilmaistaisiin ehdottamalla epäluottamuslauseen antamista. Luottamusäänestys toimitetaan työjärjestyksen 60 §:n 4 momentin mukaan kannatetusta ehdotuksesta. Tällöin menettely vastaisi epäluottamusehdotuksen käsittelyä lakiehdotusten ja muiden eduskunnan päätettävien asioiden yhteydessä.

Tämä merkitsee samalla, että työjärjestyksessä luovutaan käsitteestä "ulkopuolella päiväjärjestyksen". Käsitteen säilyttäminen ei ole enää perusteltua eikä myöskään tarpeen eduskunnan päätöksentekomenettelyjen kannalta.

Muutos edellyttää työjärjestyksen 22—24 ja 34 §:n tarkistamista.

2.2 Muut työjärjestyksen muutokset

Työjärjestyksen sääntelyä on tarkoituksenmukaista tarkistaa muiltakin osin sen ajantasaistamiseksi sekä eräiltä osin sääntelyn selkeyttämiseksi ja sen yksityiskohtaisuuden vähentämiseksi.

Työjärjestyksestä on tarpeen uudistaa lisäksi sähköisten välineiden käytön mahdollistamiseksi työjärjestyksen mukaisten, nykyään kirjallisesti jätettävien, aloitteiden ja eräiden muiden ehdotusten tekemisessä. Sähköiseen menettelyyn siirtyminen tulee arvioitavaksi kunkin asiaryhmän osalta erikseen, ja vaihtoehtoisena tapana tulee säilymään asiakirjan jättäminen henkilökohtaisesti. Kirjallisesta muotovaatimuksesta luopuminen ei luonnollisesti tarkoita sitä, että aloite tai ehdotus voidaan tehdä suullisesti. Valtiopäiväasioiden luonne ja niiden julkaisu- ja arkistointivaatimukset edellyttävät yksiselitteisesti, että valtiopäiväaloitteet ja muut työjärjestyksen mukaiset ehdotukset toimitetaan jatkossakin

kirjoitettuina. Ennen sähköiseen menettelyyn siirtymistä on lisäksi tarkasteltava tarvetta sähköisen allekirjoituksen sekä varmenne- tai tunnistemenettelyn käyttöönottoon. Puhemiesneuvoston toimivaltaan kuuluu työjärjestyksen 6 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla antaa ohjeita eduskuntatyön järjestelystä. Tähän kuuluvat luontevasti myös ohjeet aloitteiden ynnä muiden asiakirjojen toimittamisesta sähköisiä välineitä hyödyntäen samoin kuin siitä päättäminen, missä asioissa sähköinen menettely mahdollistetaan.

Ehdotuksen valmistelu

Ehdotus on valmisteltu eduskunnan kansliassa virkamiestyönä.

Voimaantulo

Työjärjestyksen muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan vaalikauden 2011—2014 alusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Eduskunnan työjärjestys

20 §. *Eduskunta-aloitteet.* Pykälässä on säännökset eduskunta-aloitteen laadinnan edellytyksistä sekä aloitteen peruuttamisesta. Pykälän 1 momentin ensimmäisestä virkkeestä ehdotetaan poistettavaksi vaatimus, jonka mukaan aloite tulee jättää kirjallisena. Näin mahdollistetaan jatkossa aloitteiden toimittaminen sähköisiä välineitä hyödyntäen. Samalla termi "jättäminen" korvataan termillä "toimittaminen", joka viittaa paremmin sähköiseen asiakirjaliikenteeseen.

Momentin mukaan samaan aloitteeseen ei saa sisällyttää erialaisia asioita. Tämän ohella pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan talousarvioaloitteeseen ei saa sisällyttää yhtä useampaa ehdotusta määrärahaksi tai muuksi päätökseksi. Lisäys on tarpeen mainitun aloitekäytännön painottamiseksi erikseen talousarvioaloitteiden osalta.

21 §. *Eduskunnan työtä koskevat ehdotukset.*

Tästäkin pykälästä ehdotetaan jätettäväksi pois kirjallisuusvaatimus.

22 §. *Välikysymys.* Myös tämän pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi kirjallisuusvaatimus. Muutos ei luonnollisesti edellytä siirtymistä sähköiseen asiakirjaliikenteeseen. Välikysymyksen poliittisen painoarvon johdosta se jätettäneen käytännössä edelleenkin kirjallisena allekirjoittaneiden edustajien toimesta ennalta sovitun aikataulun mukaisesti.

Pykälän 2 ja 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi ilmaisu "ulkopuolella päiväjärjestyksen" yleisperusteluissa selvitetyn perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan välikysymykseen vastataan puhemiehen kanssa tarkemmin sovittavana ajankohtana 15 päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saatettu valtioneuvoston tietoon.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta toimi-

tetaan äänestys, jos välikysymyksestä käydyin keskustelun aikana on tehty sitä koskeva ehdotus. Momenttiin jäisi säännös mahdollisuudesta lähettää asia valiokuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

23 §. *Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi ilmaisu "ulkopuolella päiväjärjestyksen". Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta toimitetaan äänestys, jos tiedonannosta käydyin keskustelun aikana on tehty sitä koskeva ehdotus. Myös pykälän 3 momenttiin tehdään vastaavat tarkistukset poistamalla sanamuodot päiväjärjestykseen siirtymisestä.

Valtioneuvoston selonteko tulee pykälän 3 momentin mukaan lähettää valiokuntaan, joka tekee ehdotuksen selonteon johdosta hyväksyttävän kannanoton sanamuodosta. Jos eduskunta kuitenkin päättää olla lähettämättä selontekoa valiokuntaan, eduskunta ei hyväksy selonteon johdosta kannanottoa. Tämä ehdotetaan kirjattavaksi pykälään.

24 §. *Pääministerin ilmoitus.* Myös tämän pykälän 1 momentista ehdotetaan jätettäväksi pois ilmaisu "ulkopuolella päiväjärjestyksen". Pääministerin tai hänen määräämänsä ministerin ilmoitus ajankohtaisesta asiasta annetaan säännöksen mukaan eduskunnalle puhemiehen kanssa sovittuna aikana.

26 §. *Ajankohtaiskeskustelu.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan jätettäväksi pois vaatimus, jonka mukaan ehdotus tulee tehdä kirjallisena. Näin säännös ei estä siirtymästä sähköiseen menettelyyn tämänkin ehdotuksen osalta.

27 §. *Kirjallinen kysymys.* Vastaus kirjalliseen kysymykseen annetaan pykälän 2 momentin mukaan kirjallisesti momentissa säädettyssä määräajassa. Jotta kirjallisiin kysymyksiin annettujen vastaustenkin osalta voi tulla kysymykseen sähköisten välineiden käyttäminen, momentista ehdotetaan poistettavaksi vaatimus niiden kirjallisuudesta muodosta.

34 §. *Käsittelyjärjestys.* Pykälän 2 momentissa säädetään kiireellisesti käsiteltäviksi ne asiat, jotka koskevat perusteltua päiväjärjestykseen siirtymistä. Tämän sijaan momenttiin ehdotetaan kirjattavaksi asiat, jotka koskevat valtioneuvoston tai ministerin nauttimaa luottamusta.

35 §. *Valiokuntien kokoontuminen.* Pykälän 2 momentissa on säännökset valiokunnan kokoontumisesta valtiopäivien ollessa keskeytettyinä. Valiokunta kokoontuu sen jäsenten aloitteesta, jos heistä vähintään kolmasosa pyytää sitä kirjallisesti puheenjohtajalta. Tältäkin osin voidaan ajatella sähköisten välineiden käyttöä, mistä syystä vaatimus pyynnön kirjallisuudesta poistettaisiin.

42 §. *Valiokunnan mietintö ja lausunto.* Pykälän 3 momentin mukaan vastalause ja eriävä mielipide tulee jättää kirjallisena valiokunnan sihteerille. Jotta tältäkin osin voidaan siirtyä sähköisten välineiden hyödyntämiseen, ehdotetaan, että vaatimus asiakirjan kirjallisesta muodosta poistetaan. Jättämisen sijasta käytetään ilmaisua "toimittaa", joka kuvaa paremmin sähköistä menettelyä.

52 §. *Vastauspuheenvuorot.* Työjärjestyksen 52 §:n 1 momentin mukaan vastauspuheenvuoro saa kestää enintään kaksi minuuttia. Puhemies voi päättää vastauspuheenvuoron pituudeksi yhden minuutin, mikä onkin muodostunut keskusteluissa käytännöksi. Momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan mainittua käytäntöä. Puhemiehelle on kuitenkin syytä varata mahdollisuus päättää pidemmästä vastauspuheenvuoroajasta. Käytännössä tarve tähän voi olla esimerkiksi keskusteluissa, joissa paikalla oleva ministeri saa aika ajoin mahdollisuuden vastata hänelle esitettyihin moniin kysymyksiin.

55 §. *Ainoa käsittely.* Ainoan käsittelyn asioiksi mainitaan pykälässä muut kuin 53 ja 54 §:ssä tarkoitetut päiväjärjestyksen asiat, joista eduskunnan tulee päättää ja joista ei ole erikseen toisin säädetty. Ainoan käsittelyn asioita ovat ainkin kertomukset, valtion talousarvio täydentävine esityksineen, työjärjestyksen 56 §:ssä tarkoi-

tetut kansainväliset velvoitteet, tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen 31 a §:n nojalla vireille panemat asiat, eduskunnan valitsemien toimielinten johtosäännöt sekä toimenpideohjeet. Myös ydinenergialain (990/1987) 11 §:n mukainen valtioneuvoston periaatepäätös sekä valtion lainanottovaltuutta ja eduskunnan suostumusta valtiontakaukseen tai -takuuseen koskevat asiat käsitellään ainoassa käsittelyssä samoin kuin perustuslain 113 §:n mukainen tasavallan presidentin rikosoikeudellista vastuuta koskeva asia, 115 §:n mukainen ministerivastuuasia sekä 117 §:ssä säädetty oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen oikeudellista vastuuta koskeva asia.

Luopuminen asioiden käsittelystä ulkopuolella päiväjärjestyksen merkitsee, että valtioneuvoston tiedonanto ja selonteko, välikysymys sekä pääministerin ilmoitus ovat jatkossa päiväjärjestyksen asioita. Lähtökohtana sekä välikysymyksen että tiedonannon osalta on täysistuntokeskustelu ja luottamuslauseäänestyksen toimittaminen asiaa valiokuntaan lähettämättä. Valtioneuvoston selonteko lähetetään sen sijaan yleensä valiokuntaan. Pääministerin ilmoituksesta käydään täysistunnossa pelkästään keskustelu.

Perustuslain 41 §:ssä säädetään asian käsittelystä täysistunnossa. Sen mukaan muut asiat kuin lakiehdotus ja eduskunnan työjärjestys sekä lepäämään hyväksytty lakiehdotus ja vahvistamatta jäänyt laki käsitellään täysistunnossa ainoassa käsittelyssä. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan muina asioina esimerkiksi valtion talousarvio, valtioneuvoston tiedonanto ja selonteko sekä eduskunnalle annetut kertomukset (HE 1/1998 vp, s. 92). Perustuslain 40 §:ään sisältyy säännös valmistelupakosta, joka tarkoittaa, että asiaa ei yleensä voida ottaa eduskunnan päätettäväksi, ellei sitä ole valmisteltu ensin valiokunnassa. Pykälän perustelujen mukaan valmistelupakosta muodostavat kuitenkin poikkeuksen välikysymys sekä valtioneuvoston tiedonannot ja selonteot, joista voidaan päättää ilman valiokuntavalmistelua (HE 1/1998 vp, s. 93).

Jatkossa välikysymys sekä valtioneuvoston tiedonanto ja selonteko ymmärretään näin ollen

ainoan käsittelyn asioiksi riippumatta siitä, onko niitä lähetetty valiokuntaan.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana viittaus perusteluja koskeviin ehdotuksiin, sillä työjärjestyksen 64 §:n mukaan lähtökohtana on, että valiokunnan mietinnön perustelut katsotaan hyväksytyiksi ilman eri päätöstä, jollei eduskunta toisin päättää. Mahdolliset perustelulausumat taas tehdään ponnen muodossa. Samalla momentin sanamuotoja selvennettäisiin eräiltä osin.

57 §. Pöydällepano. Pöydällepanosääntelyn selkeyttämiseksi ehdotetaan, että pykälän 2 momentti jaetaan kahteen osaan siten, että momenttiin jäisi vain säännös valiokunnan mietinnön pöydällepanosta. Pykälän 3 momenttiin otettaisiin nykyinen säännös pöydällepanosta ensimmäisessä käsittelyssä sekä muissa tilanteissa. Nykyisen 2 momentin kolmannen virkkeen mukaan ensimmäisessä käsittelyssä sekä 54 ja 55 §:ssä tarkoitetussa käsittelyssä asia voidaan panna kerran pöydälle, jos kaksi edustajaa sitä pyytää. Käytännössä tämä tarkoittaa, että pöydällepanosta tehdään kannatettu ehdotus. Selvyyden vuoksi vastaava sanamuoto ehdotetaan kirjattavaksi pykälän 3 momenttiin.

Nykyinen 3 momentti siirtyisi pykälän uudeksi 4 momentiksi.

58 §. Muutosehdotusten tekeminen. Pykälän 2 momentin mukaan muutosehdotus, joka ei sisälly käsiteltävänä olevan asian asiakirjoihin, on jätettävä keskuskansliaan kirjallisena ilman perusteluja viimeistään kolme tuntia ennen täysistuntoa. Momentista ehdotetaan jätettäväksi pois kirjallisuusvaatimus.

Lisäksi ehdotetaan, että säädetty kolmen tunnin aikaraja muutosehdotusten jättämiselle lyhennetään kahteen tuntiin. Kolmen tunnin aikarajaa perusteltiin työjärjestyksen pykälän osalta tarpeella varata aikaa muutosehdotusten tarkistamiselle, kääntämiselle ja monistamiselle sekä äänestys ehdotusten valmistelemiselle (PNE 1/1999 vp, s. 35). Sähköisten välineiden kehittyminen mahdollistaa entistä nopeamman asiakirjaliikenteen, jolloin vakiintuneesta kolmen tun-

nin säännöstä voidaan hyvin joustaa. Ennen muuta merkitystä on sillä nykyisellä käytännöllä, jossa muutosehdotuksista johtuvat äänestykset siirretään säännönmukaisesti seuraavaan päivään. Tällöin äänestys ehdotusten valmistelulle jää riittävästi aikaa.

Momentin viimeisen virkkeen mukaan puhemies voi erityisestä syystä esitellä äänestettäväksi muullakin tavoin tehdyn ehdotuksen. Pykälän perustelujen mukaan "muu tapa" viittaa pykälässä säädetyn aikarajan ylittämiseen, miten asia on myös käytännössä ymmärretty. Sanamuodon selventämiseksi ehdotetaan, että ilmaus "muu tapa" korvataan termillä "myöhemmin".

Pykälän 2 momentin vaatimus koskee lainsäädäntöasian toisessa käsittelyssä sekä 54 ja 55 §:ssä tarkoitettua käsittelyssä tehtävää muuta kuin hylkäämisehdotusta. Viittaukset koskevat lepäämään hyväksytyn ja vahvistamatta jääneen lain käsittelyä sekä ainoaa käsittelyä. Sääntely on merkinnyt, että selonteon ainoassa käsittelyssä eduskunnan kannanottoa koskeva ehdotus on voitu tehdä antamatta sitä etukäteen. Edellä 55 §:n kohdalla on todettu, että selonteko käsitellään jatkossa ainoan käsittelyn asiana. Näin pykälän 2 momentin sääntö koskee jatkossa myös valtioneuvoston selonteon käsittelyssä tehtäviä ehdotuksia eduskunnan kannanotoksi.

59 §. *Talousarvioesityksen käsittely.* Pykälän 1—3 momentin sanamuotoja ehdotetaan tarkistettavaksi pykälän kieliasun ja luettavuuden parantamiseksi. Pykälän 2 momentista poistetaan samalla muutosehdotuksia koskeva kirjallisuusvaatimus, mikä mahdollistaa näidenkin ehdotusten jättämisen sähköisten välineiden avulla.

Pykälän 2 momentin mukaan muutosehdotukset tulee jättää eduskunnan päättämänä aikana keskuskansliaan. Muulla tavoin tehty ehdotus käsitellään vain, jos puhemies erityisestä syystä pitää sen käsittelyä tarpeellisena. Edellä 58 §:ään ehdotetulla tavalla tässäkin pykälässä "muulla tavoin" täsmennetään viittaamaan eduskunnan päättämää ajankohtaa myöhemmin jätettyyn ehdotukseen. Voimassa olevassa momentissa todetaan tämän ohella, että muutosehdotus tehdään kirjallisena ilman perusteluja ja että se

jaetaan edustajille ennen asianomaisen pääluokan tai osaston taikka talousarvion yleisperustelujen käsittelyä. Tämä virke ehdotetaan jätettäväksi pois, sillä muutosehdotusten tarkempi muoto voidaan ohjeistaa ilman lain tasoista sääntelyä ja samalla luovutaan kirjallisuusvaatimuksesta näidenkin ehdotusten osalta. Ehdotusten jakaminen edustajille ennen kunkin talousarviokohdan käsittelyä eli niitä koskevia äänestyksiä on muutoinkin selvää.

69 §. *Täysistunnon pöytäkirja.* Pykälän 4 momentin mukaan täysistunnon pöytäkirja on julkinen, kun eduskunnan pääsihteeri on sen allekirjoittanut ja puhemiehistö tarkistanut. Täysistunnon julkisesta luonteesta johtuu, että pöytäkirjan ensiversio on saatettu tietoverkkoon kaikkien saataville niin pian kuin mahdollista kunkin istunnon päätyttyä. Käytännössä pöytäkirja on näin ollen julkaistu jo ennen pykälään kirjatua ajankohtaa ja siitä on voitu antaa tietoja sitä mukaa, kun sen käsikirjoitus on valmistunut. Tätä palveluperiaatetta on pidetty tärkeänä eduskuntatyön läpinäkyvyyden sekä kansalaisten ja median tiedonsaannin kannalta. Tämä periaate ilmaistaan myös pykälän valmisteluasiakirjoissa (PNE 1/1999 vp s. 41). Verkkoon saatettuihin puheenvuoroihin ja muihin tekstiosuuksiin tehdään tarpeelliset tarkistukset niin pian kuin mahdollista.

Täysistunnon pöytäkirjan sisältöä voidaan näin ollen pitää heti julkisena, kuten on täysistuntokin, jonka kulkua voidaan nykyisin seurata ajantasaisesti tietoverkossa. Tästä syystä sääntelyä julkiseksi tulemisen ajankohdasta ei voida enää pitää tarpeellisena. Pöytäkirjan julkiseksitulon ajankohdan sijaan momentissa ehdotetaan säädettäväksi se periaate, että täysistunnon pöytäkirja tallennetaan kaikkien saataville tietoverkkoon. Käytännössä tämä tarkoittaa, että pöytäkirja toimitetaan kaikkien saataville niin pian kuin mahdollista kunkin istunnon päätyttyä. Tämä edellyttää kunkin istunnon puheenvuorojen joutuisaa kirjaamista ja pöytäkirjan koostamista sen verkkoon tallentamiseksi. Vastava säännös ja periaate valtiokuntien pöytäkirjo-

jen osalta sisältyy työjärjestyksen 43 a §:n 1 momenttiin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentista jätetään pois säännös, jonka mukaan täysistunnon pöytäkirjan tarkistaa puhemies sen ohella, että sen allekirjoittaa eduskunnan pääsihteeri. Pääsihteerin allekirjoitusta voidaan pitää riittävänä vastaavasti kuin säädetään päätöspöytäkirjasta 70 §:ssä.

71 §. Valtiopäiväasiakirjojen julkaiseminen.

Työjärjestyksen 71 §:ssä on säännökset valtiopäiväasiakirjoissa painettuna julkaistavista asiakirjoista. Näihin kuuluvat muun muassa täysistuntojen pöytäkirjat, hallituksen esitykset, eduskunnalle annettavat kertomukset sekä eduskunnan vastaukset ja kirjelmät. Asiakirjat saatetaan mahdollisuuksien mukaan yleisön saataville myös tietoverkossa.

Suomen säädöskokoelmasta annettua lakia (188/2000) on tarkoitus muuttaa siten, että säädöskokoelma julkaistaan jatkossa painettujen vihkojen sijasta yleisessä tietoverkossa, jossa se pidetään maksutta yleisön saatavilla. Säädöksiä voitaisiin julkaista myös painettuna ja muulla tavalla tallennettuna.

Työjärjestyksen 71 § ehdotetaan muotoiltavaksi saman periaatteen pohjalta, mikä merkitsee sitä, että ensisijainen julkaisumuoto on sähköinen. Sähköisen tekstiarkiston luotettavuus ja helppokäyttöisyys on kehittynyt siinä määrin, että julkaisemisessa voidaan siirtyä sähköiseen muotoon. Pykälässä lueteltavat valtiopäiväasiakirjat tulee ehdotuksen mukaan tallentaa yleisön saataville tietoverkkoon (1 momentti).

Valtiopäiväasiakirjoja voidaan 2 momentin mukaan julkaista myös painettuna tai muuna tal-

lenteena. Pykälään otettaisiin lisäksi säännös, jonka mukaan puhemiesneuvosto antaa asiasta tarkempia ohjeita.

80 §. *Ilmoitukset täysistunnoista ja valiokuntien kokouksista.* Pykälän 1 momentin mukaan täysistunnoista ilmoitetaan sanomalehdissä puhemiesneuvoston ohjeiden mukaan. Sanomalehti-ilmoittelu ei nykyoloissa ole enää yksinomainen keino tiedon välittämiseksi täysistunnoista. Ennen muuta ilmoittaminen on lisääntynyt sähköisten välineiden, kuten tietoverkon, kautta, ja osa sanomalehdistä julkaistaan yksinomaan tietoverkossa. Näistä syistä ilmoittamista ei ole enää tarpeen sitoa sanomalehtiin. Ehdotuksen mukaan puhemiesneuvosto päättää tavasta, jolla täysistunnoista ilmoitetaan. Periaatteena tulee jatkossakin olla, että täysistuntoja koskevat tiedot ovat myös yleisön helposti saatavissa. Samalla momentista jätetään pois vanhahtava ilmaus "eduskuntatalossa". Ilmoittaminen täysistunnosta ja sen päiväjärjestyksestä tapahtuu pitkälti sähköisillä välineillä, jolloin fyysinen tila ei rajaa informaation kulkua.

Pykälän 2 momentista jätetään samoin pois maininta "eduskuntatalossa". Kutsu valiokunnan kokoukseen tulee ehdotuksen mukaan ilmoittaa hyvissä ajoin ennen kokousta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 6 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla puhemiesneuvosto ehdottaa,

että eduskunnan työjärjestykseen tehdään seuraavat muutokset:

Eduskunnan päätös

eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 20 §:n 1 momentti, 21—23 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 35 §:n 2 momentti, 42 §:n 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 55 §:n 1 momentti, 57 §, 58 §:n 2 momentti, 59 §:n 1—3 momentti, 69 §:n 4 momentti sekä 71 ja 80 §,

sellaisina kuin niistä ovat 23 § osaksi eduskunnan päätöksissä 10/2006 ja 219/2007 sekä 34 §:n 2 momentti ja 42 §:n 3 momentti eduskunnan päätöksessä 10/2006, seuraavasti:

20 §

Eduskunta-aloitteet

Eduskunta-aloite toimitetaan keskuskansliaan. Aloite on perusteltava lyhyesti. Samaan aloitteeseen ei saa sisällyttää erilaisia asioita eikä talousarvioaloitteeseen yhtä useampaa ehdotusta määrärahaksi tai muuksi päätökseksi.

21 §

Eduskunnan työtä koskevat ehdotukset

Edustajalla on oikeus tehdä ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta, tilapäisen valiokunnan asettamisesta ja muusta eduskunnan toimivaltaan kuuluvasta asiasta, jonka viereillepanosta ei ole erikseen säädetty. Ehdotus toimitetaan keskuskansliaan. Puhemiesneuvosto voi tarvittaessa antaa lausunnon ehdotuksesta.

22 §

Välikysymys

Välikysymys jätetään keskuskansliaan. Välikysymys esitetään täysistunnossa ja lähetetään keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

Välikysymyksen vastataan puhemiehen kanssa tarkemmin sovittavana ajankohtana 15 päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saatettu valtioneuvoston tietoon.

Valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta toimitetaan äänestys, jos välikysymyksestä käydyn keskustelun aikana on tehty sitä koskeva ehdotus. Eduskunta voi päättää lähettää asian valiokuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

23 §

Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko

Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko esitellään eduskunnalle, minkä jälkeen se otetaan käsiteltäväksi täysistunnossa.

Valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta toimitetaan äänestys, jos tiedonannosta käydyn keskustelun aikana on tehty sitä koskeva ehdotus. Eduskunta voi päättää lähettää asian valiokuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

Kun keskustelu selonteosta on päättynyt, eduskunta päättää, mihin valiokuntaan asia lähetetään sekä antaa yksi tai useampi muu valiokunta lausuntonsa asiasta sitä valmistelevalle käsittelevälle valiokunnalle. Valiokunnan on ehdotettava selonteon johdosta hyväksyttävän kannanotton sanamuoto. Eduskunta voi kuitenkin päättää olla lähettämättä asiaa valiokuntaan, jolloin eduskunta ei hyväksy selonteon johdosta kannanottoa.

24 §

Pääministerin ilmoitus

Pääministerin tai hänen määräämänsä ministerin ilmoitus ajankohtaisesta asiasta annetaan eduskunnalle puhemiehen kanssa sovittuna aikana.

26 §

Ajankohtaiskeskustelu

Edustaja voi tehdä puhemiesneuvostolle ehdotuksen, että täysistunnossa käydään keskustelu tietyistä ajankohtaisesta asiasta.

27 §

Kirjallinen kysymys

Vastaus kirjalliseen kysymykseen annetaan 21 päivän kuluessa siitä, kun kysymys toimitettiin valtioneuvostolle. Tieto eduskunnalle saapuneista vastauksista kirjallisiin kysymyksiin merkitään täysistunnon pöytäkirjaan.

34 §

Käsittelyjärjestys

Kiireellisesti on käsiteltävä asiat, jotka koskevat valtioneuvoston tai ministerin nauttimaa luottamusta. Valiokunnan tulee yleensä käsitellä ensin hallituksen esitykset sekä valtioneuvoston kirjelmät Euroopan unionin asioista.

35 §

Valiokuntien kokoontuminen

Valtiopäivien ollessa keskeytettyinä ja eduskunnan lopetettua työskentelynsä valiokunta ko-

koontuu puheenjohtajan aloitteesta tai jos vähintään kolmasosa valiokunnan jäsenistä sitä pyytää puheenjohtajalta. Puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle myös valtioneuvoston pyynnöstä.

42 §

Valiokunnan mietintö ja lausunto

Mietinnön vastalause ja lausunnon eriävä mielipide on toimitettava valiokunnan määräämässä ajassa valiokunnan sihteerille. Vastalauseen ja eriävän mielipiteen tulee vastata sen allekirjoittajien asian ratkaisevassa käsittelyssä edustamaa kantaa.

52 §

Vastauspuheenvuorot

Puhemies voi 50 ja 51 §:n estämättä antaa harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä tilaisuuden vastata puheenvuoroon. Vastauspuheenvuoro saa kestää enintään yhden minuutin. Puhemies voi päättää, että vastauspuheenvuoro saa kestää useamman minuutin.

55 §

Ainoa käsittely

Muut kuin 53 ja 54 §:ssä tarkoitetut täysistunnon päiväjärjestyksen asiat, joista eduskunnan tulee päättää ja joista ei erikseen toisin säädetä, otetaan täysistunnossa ainoaan käsittelyyn. Ainoan käsittelyn aluksi esitellään valiokunnan mietintö, johon sisältyvästä ehdotuksesta päätetään käsittelyn lopuksi. Keskustelun päätyttyä voidaan suorittaa yksityiskohtainen käsittely, jossa päätetään asiasta.

57 §

Pöydällepano

Asia jää lähetekeskustelussa pöydälle johonkin lähinnä seuraavista täysistunnoista, jos joku edustaja sitä pyytää. Tämän jälkeen asiaa ei enää lähetekeskustelussa voida panna pöydälle.

Valiokunnan mietintö esitellään ensin pöydälle pantavaksi istuntoon, joka pidetään aikaisintaan seuraavana päivänä. Erityisestä syystä eduskunta voi kuitenkin päättää panna asian pöydälle jo samana päivänä pidettävään istuntoon.

Ensimmäisessä käsittelyssä sekä 54 ja 55 §:ssä tarkoitetussa käsittelyssä asia pannaan tämän jälkeen kannatetusta ehdotuksesta kerran pöydälle. Muutoin asia pannaan pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

Valtioneuvoston tiedonantoa ja selontekoa sekä välikysymystä ei keskustelun niistä alettua voida panna pöydälle. Säännökset asian pöydällepanosta eivät koske pääministerin ilmoitusta eivätkä ajankohtaiss keskustelua.

58 §

Muutosehdotuksen tekeminen

Lainsäädäntöasian ensimmäisessä käsittelyssä tehtävä muutosehdotus, jota ei ole asiakirjoissa, on mikäli mahdollista toimitettava ilman perusteluja viimeistään kaksi tuntia ennen täysistuntoa keskuskansliaan. Ehdotus toimitetaan edustajille ennen kuin asiasta päätetään. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä äänestettäväksi myöhemminkin tehdyn ehdotuksen.

59 §

Talousarvioesityksen käsittely

Valtion talousarvioesitys otetaan täysistunnossa valtiovarainvaliokunnan mietinnön pohjalta ainoaan käsittelyyn. Käsittelyn aluksi käydään yleiskeskustelu, jonka päätyttyä asia otetaan yksityiskohtaiseen käsittelyyn. Talousar-

vioehdotuksen pääluokka tai osasto taikka niiden luku todetaan hyväksytyksi mietinnön mukaisena, jollei muutosehdotuksia siihen ole tehty sen mukaan kuin jäljempänä tässä pykälässä säädetään.

Muutosehdotus valtiovarainvaliokunnan mietintöön on toimitettava eduskunnan päättämänä aikana keskuskansliaan siinäkin tapauksessa, että se on asiakirjoissa. Myöhemmin tehtyä muutosehdotusta ei käsitellä, ellei puhemies erityisestä syystä pidä sitä tarpeellisenä.

Ehdotus uuden ja hallituksen esitykseen sisällyttömän määrärahan tai muun päätöksen hyväksymisestä talousarvioon otetaan talousarviosta päätettäessä huomioon vain, jos se on pantu vireille talousarvioaloitteella.

69 §

Täysistunnon pöytäkirja

Pöytäkirjan allekirjoittaa eduskunnan pääsihteeri. Pöytäkirja tallennetaan yleisön saataville tietoverkkoon.

71 §

Valtiopäiväasiakirjojen julkaiseminen

Valtiopäiväasiakirjat tallennetaan yleisön saataville tietoverkkoon. Valtiopäiväasiakirjoista julkaistaan eduskunnan täysistuntojen pöytäkirjat ja niiden ruotsinkieliset lyhennelmät, hallituksen esitykset ja kirjelmät niiden peruuttamisesta, valtioneuvoston kirjelmät eduskunnalle, eduskunnan tarkastettaviksi saatetut asetukset ja muut alemmanasteiset säädökset ja päätökset, kertomukset, valtioneuvoston tiedonannot ja selonteot, luettelo lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista, valiokuntien mietinnöt ja lausunnot, eduskunnan vastaukset ja kirjelmät, eduskunta-aloitteet, välikysymykset sekä kirjalliset kysymykset vastauksineen.

Edellä 1 momentissa mainittuja asiakirjoja voidaan lisäksi julkaista painetussa muodossa tai muuna tallenteena.

Puhemiesneuvosto antaa valtiopäiväasiakirjojen julkaisemisesta tarkempia ohjeita.

80 §

Ilmoitukset täysistunnoista ja valiokuntien kokouksista

Täysistunnosta ja sen päiväjärjestyksestä ilmoitetaan niin hyvissä ajoin ennen täysistuntoa

kuin mahdollista. Puhemiesneuvosto päättää ilmoittamistavasta.

Kutsusta valiokunnan kokoukseen ilmoitetaan hyvissä ajoin ennen kokousta.

Tämä eduskunnan päätös tulee voimaan
päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2010

Sauli Niinistö
Eduskunnan puhemies

Seppo Tiitinen
Eduskunnan pääsihteeri

Eduskunnan päätös

eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 20 §:n 1 momentti, 21—23 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 35 §:n 2 momentti, 42 §:n 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 55 §:n 1 momentti, 57 §, 58 §:n 2 momentti, 59 §:n 1—3 momentti, 69 §:n 4 momentti sekä 71 ja 80 §,

sellaisina kuin niistä ovat 23 § osaksi eduskunnan päätöksissä 10/2006 ja 219/2007 sekä 34 §:n 2 momentti ja 42 §:n 3 momentti eduskunnan päätöksessä 10/2006, seuraavasti:

20 §

Eduskunta-aloitteet

Eduskunta-aloite jätetään *kirjallisena* keskuskansliaan. Aloite on perusteltava lyhyesti. Samaan aloitteeseen ei saa sisällyttää erilaisia asioita.

— — — — —

21 §

Eduskunnan työtä koskevat ehdotukset

Edustajalla on oikeus tehdä ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta, tilapäisen valiokunnan asettamisesta ja muusta eduskunnan toimivaltaan kuuluvasta asiasta, jonka viillepanosta ei ole erikseen säädetty. Ehdotus jätetään kirjallisena keskuskansliaan. Puhemiesneuvosto voi tarvittaessa antaa lausunnon ehdotuksesta.

20 §

Eduskunta-aloitteet

Eduskunta-aloite *toimitetaan* keskuskansliaan. Aloite on perusteltava lyhyesti. Samaan aloitteeseen ei saa sisällyttää erilaisia asioita *eikä talousarvioaloitteeseen yhtä useampaa ehdotusta määrärahaksi tai muuksi päätökseksi.*

— — — — —

21 §

Eduskunnan työtä koskevat ehdotukset

Edustajalla on oikeus tehdä ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta, tilapäisen valiokunnan asettamisesta ja muusta eduskunnan toimivaltaan kuuluvasta asiasta, jonka viillepanosta ei ole erikseen säädetty. Ehdotus *toimitetaan* keskuskansliaan. Puhemiesneuvosto voi tarvittaessa antaa lausunnon ehdotuksesta.

22 §

Välikysymys

Välikysymys jätetään *kirjallisena* keskustuskansliaan. Välikysymys esitetään täysistunnossa ja lähetetään keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

Välikysymykseen vastataan *ulkopuolella päiväjärjestyksen* puhemiehen kanssa tarkemmin sovittavana ajankohtana 15 päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saatettu valtioneuvoston tietoon.

Kun keskustelu on päättynyt, puhemies esittää eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon: "Kuultuaan vastauksen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen." Eduskunta voi hyväksyä tällaisen yksinkertaisen tai keskustelun aikana ehdotetun perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon taikka päättää lähettää asian valiokuntaan. Jos asia lähetetään valiokuntaan, tulee sen ehdottaa perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuoto, jonka lopullisesta sisällöstä eduskunta päättää.

22 §

Välikysymys

Välikysymys jätetään keskustuskansliaan. Välikysymys esitetään täysistunnossa ja lähetetään keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

Välikysymykseen vastataan puhemiehen kanssa tarkemmin sovittavana ajankohtana 15 päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saatettu valtioneuvoston tietoon.

Valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta toimitetaan äänestys, jos välikysymyksestä käydyn keskustelun aikana on tehty sitä koskeva ehdotus. Eduskunta voi päättää lähettää asian valiokuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

23 §

Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko

Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko esitellään eduskunnalle, minkä jälkeen se otetaan käsiteltäväksi ulkopuolella päiväjärjestyksen.

Kun keskustelu tiedonannosta on päättynyt, puhemies esittää eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon: "Saatuaan tiedonannon eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen." Eduskunta voi hyväksyä tällaisen yksinkertaisen tai keskustelun aikana ehdotetun perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon taikka päättää lähettää asian valiokuntaan. Jos asia lähetetään valiokuntaan, tulee sen ehdottaa perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuoto, jonka lopullisesta sisällöstä eduskunta päättää.

Kun keskustelu selonteosta on päättynyt, selonteko lähetetään valmistelevasti käsiteltäväksi valiokuntaan, jollei eduskunta päättää siirtyä päiväjärjestykseen asiaa valiokuntaan lähettämättä. Käsiteltyään selonteon valiokunnan on mietinnössään ehdotettava selonteon johdosta hyväksyttävän kannanoton sanamuoto, jonka lopullisesta sisällöstä eduskunta päättää ja siirtyy päiväjärjestykseen.

24 §

Pääministerin ilmoitus

Pääministerin tai hänen määräämänsä ministerin ilmoitus ajankohtaisesta asiasta annetaan eduskunnalle *ulkopuolella päiväjärjestyksen* puhemiehen kanssa sovittuna aikana.

23 §

Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko

Valtioneuvoston tiedonanto ja valtioneuvoston selonteko esitellään eduskunnalle, minkä jälkeen se otetaan käsiteltäväksi *täysistunnossa*.

Valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta toimitetaan äänestys, jos tiedonannosta käydyin keskustelun aikana on tehty sitä koskeva ehdotus. Eduskunta voi päättää lähettää asian valiokuntaan, jonka tulee tehdä ehdotus eduskunnan päätökseksi.

Kun keskustelu selonteosta on päättynyt, eduskunta päättää, mihin valiokuntaan asia lähetetään sekä antaako yksi tai useampi muu valiokunta lausuntonsa asiasta sitä valmistelevasti käsittelevälle valiokunnalle. Valiokunnan on ehdotettava selonteon johdosta hyväksyttävän kannanoton sanamuoto. Eduskunta voi kuitenkin päättää olla lähettämättä asiaa valiokuntaan, jolloin eduskunta ei hyväksy selonteon johdosta kannanottoa.

24 §

Pääministerin ilmoitus

Pääministerin tai hänen määräämänsä ministerin ilmoitus ajankohtaisesta asiasta annetaan eduskunnalle puhemiehen kanssa sovittuna aikana.

26 §

Ajankohtaiskeskustelu

Edustaja voi tehdä puhemiesneuvostolle *kirjallisen* ehdotuksen, että täysistunnossa käydään keskustelu tietyistä ajankohtaisista asiasta.

26 §

Ajankohtaiskeskustelu

Edustaja voi tehdä puhemiesneuvostolle ehdotuksen, että täysistunnossa käydään keskustelu tietyistä ajankohtaisista asiasta.

27 §

Kirjallinen kysymys

Vastaus kirjalliseen kysymykseen annetaan *kirjallisesti* 21 päivän kuluessa siitä, kun kysymys toimitettiin valtioneuvostolle. Tieto eduskunnalle saapuneista vastauksista kirjallisiin kysymyksiin merkitään täysistunnon pöytäkirjaan.

27 §

Kirjallinen kysymys

Vastaus kirjalliseen kysymykseen annetaan 21 päivän kuluessa siitä, kun kysymys toimitettiin valtioneuvostolle. Tieto eduskunnalle saapuneista vastauksista kirjallisiin kysymyksiin merkitään täysistunnon pöytäkirjaan.

34 §

Käsittelyjärjestys

Kiireellisesti on käsiteltävä asiat, jotka koskevat perusteltua päiväjärjestykseen siirtymistä. Valiokunnan tulee yleensä käsitellä ensin hallituksen esitykset sekä valtioneuvoston kirjelmät Euroopan unionin asioista.

34 §

Käsittelyjärjestys

Kiireellisesti on käsiteltävä asiat, jotka koskevat *valtioneuvoston tai ministerin nauttimaa luottamusta*. Valiokunnan tulee yleensä käsitellä ensin hallituksen esitykset sekä valtioneuvoston kirjelmät Euroopan unionin asioista.

35 §

Valiokuntien kokoontuminen

Valtiopäivien ollessa keskeytettyinä ja eduskunnan lopetettua työskentelynsä valiokunta koontuu puheenjohtajan aloitteesta tai jos vähintään kolmasosa valiokunnan jäsenistä pyytää sitä kirjallisesti puheenjohtajalta. Puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle myös valtioneuvoston pyynnöstä.

35 §

Valiokuntien kokoontuminen

Valtiopäivien ollessa keskeytettyinä ja eduskunnan lopetettua työskentelynsä valiokunta koontuu puheenjohtajan aloitteesta tai jos vähintään kolmasosa valiokunnan jäsenistä *sitää pyytää puheenjohtajalta*. Puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle myös valtioneuvoston pyynnöstä.

42 §

Valiokunnan mietintö ja lausunto

— — — — —
 Mietinnön vastalause ja lausunnon eriävä mielipide on jätettävä valiokunnan määräämässä ajassa *kirjallisena* valiokunnan sihteerille. Vastalauseen ja eriävän mielipiteen tulee vastata sen allekirjoittajien asian ratkaisevassa käsittelyssä edustamaa kantaa.
 — — — — —

52 §

Vastauspuheenvuorot

Puhemies voi 50 ja 51 §:n estämättä antaa harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä tilaisuuden vastata puheenvuoroon. Vastauspuheenvuoro saa kestää enintään kaksi minuuttia. Puhemies voi päättää, että keskustelussa käytetään enintään yhden minuutin vastauspuheenvuoroja.
 — — — — —

55 §

Ainoa käsittely

Muut kuin 53 ja 54 §:ssä tarkoitetut täysistunnon päiväjärjestyksen asiat, joista eduskunnan tulee päättää ja joista ei *ole* erikseen toisin säädetty, otetaan täysistunnossa ainoaan käsittelyyn. Ainoan käsittelyn lopuksi päätetään ehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä sekä tarvittaessa perusteluja koskevista ehdotuksista. Käsittelyn aluksi esitellään valiokunnan mietintö. Asiasta käydyin keskustelun jälkeen voidaan suorittaa yksityiskohtainen käsittely, jossa päätetään asiasta.
 — — — — —

42 §

Valiokunnan mietintö ja lausunto

— — — — —
 Mietinnön vastalause ja lausunnon eriävä mielipide on *toimitettava* valiokunnan määräämässä ajassa valiokunnan sihteerille. Vastalauseen ja eriävän mielipiteen tulee vastata sen allekirjoittajien asian ratkaisevassa käsittelyssä edustamaa kantaa.
 — — — — —

52 §

Vastauspuheenvuorot

Puhemies voi 50 ja 51 §:n estämättä antaa harkintansa mukaan ja määräämässään järjestyksessä tilaisuuden vastata puheenvuoroon. Vastauspuheenvuoro saa kestää enintään *yhden minuutin*. Puhemies voi päättää, että *vastauspuheenvuoro saa kestää useamman minuutin*.
 — — — — —

55 §

Ainoa käsittely

Muut kuin 53 ja 54 §:ssä tarkoitetut täysistunnon päiväjärjestyksen asiat, joista eduskunnan tulee päättää ja joista ei erikseen toisin *säädeta*, otetaan täysistunnossa ainoaan käsittelyyn. Ainoan käsittelyn *aluksi esitellään valiokunnan mietintö, johon sisältyvästä ehdotuksesta päätetään käsittelyn lopuksi. Keskustelun päätyttyä* voidaan suorittaa yksityiskohtainen käsittely, jossa päätetään asiasta.
 — — — — —

57 §

Pöydällepano

Asia jää lähetekeskustelussa pöydälle johonkin lähinnä seuraavista täysistunnoista, jos joku edustaja sitä pyytää. Tämän jälkeen asiaa ei enää lähetekeskustelussa voida panna pöydälle.

Valiokunnan mietintö esitellään ensin pöydälle pantavaksi istuntoon, joka pidetään aikaisintaan seuraavana päivänä. Erityisestä syystä eduskunta voi kuitenkin päättää panna asian pöydälle jo samana päivänä pidettävään istuntoon. Ensimmäisessä käsittelyssä sekä 54 ja 55 §:ssä tarkoitetussa käsittelyssä asia pannaan tämän jälkeen kerran pöydälle, jos kaksi edustajaa sitä pyytää. Muutoin asia pannaan pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

Valtioneuvoston tiedonantoa ja selontekoa sekä välikysymystä ei keskustelun niistä alettua voida panna pöydälle. Säännökset asian pöydällepanosta eivät koske pääministerin ilmoitusta eivätkä ajankohtaiskeskustelua.

58 §

Muutosehdotuksen tekeminen

Lainsäädäntöasian ensimmäisessä käsittelyssä tehtävä muutosehdotus, jota ei ole asiakirjoissa, on mikäli mahdollista jätettävä kirjallisena ilman perusteluja viimeistään kolme tuntia ennen täysistuntoa keskuskansliaan. Ehdotus jaetaan edustajille ennen kuin asiasta päätetään. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä äänestettäväksi muullakin tavoin tehdyn ehdotuksen.

57 §

Pöydällepano

Asia jää lähetekeskustelussa pöydälle johonkin lähinnä seuraavista täysistunnoista, jos joku edustaja sitä pyytää. Tämän jälkeen asiaa ei enää lähetekeskustelussa voida panna pöydälle.

Valiokunnan mietintö esitellään ensin pöydälle pantavaksi istuntoon, joka pidetään aikaisintaan seuraavana päivänä. Erityisestä syystä eduskunta voi kuitenkin päättää panna asian pöydälle jo samana päivänä pidettävään istuntoon.

Ensimmäisessä käsittelyssä sekä 54 ja 55 §:ssä tarkoitetussa käsittelyssä asia pannaan tämän jälkeen *kannatetusta ehdotuksesta* kerran pöydälle. Muutoin asia pannaan pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

Valtioneuvoston tiedonantoa ja selontekoa sekä välikysymystä ei keskustelun niistä alettua voida panna pöydälle. Säännökset asian pöydällepanosta eivät koske pääministerin ilmoitusta eivätkä ajankohtaiskeskustelua.

58 §

Muutosehdotuksen tekeminen

Lainsäädäntöasian ensimmäisessä käsittelyssä tehtävä muutosehdotus, jota ei ole asiakirjoissa, on mikäli mahdollista *toimitettava* ilman perusteluja viimeistään *kaksi* tuntia ennen täysistuntoa keskuskansliaan. Ehdotus *toimitetaan* edustajille ennen kuin asiasta päätetään. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä äänestettäväksi *myöhemminkin* tehdyn ehdotuksen.

59 §

Talousarvioesityksen käsittely

Valtion talousarvioesitys otetaan täysistunnossa valtiovarainvaliokunnan mietinnön pohjalta ainoaan käsittelyyn. Käsittelyn aluksi käydään yleiskeskustelu. Yleiskeskustelun päätyttyä suoritetaan talousarvioehdotuksen yksityiskohtainen käsittely. Talousarvioehdotukseen *sisältyvä* pääluokka tai osasto taikka niiden luku todetaan hyväksytyksi mietinnön mukaisena, jos muutosehdotuksia siihen ei ole jätetty keskustankansliaan siten kuin 2 momentissa säädetään.

Muutosehdotus valtiovarainvaliokunnan mietintöön on siinäkin tapauksessa, että se on mietintöön liitettyssä vastalauseessa, jätettävä eduskunnan päättämänä aikana keskustankansliaan. *Muutosehdotus, joka tehdään kirjallisena ilman perusteluja, jaetaan edustajille ennen asianomaisen pääluokan tai osaston taikka talousarvion yleisperustelujen käsittelyä.* Muulla tavoin tehtyä muutosehdotusta ei käsitellä, ellei puhemies erityisestä syystä pidä sen käsittelemistä tarpeellisena.

Edustajan tekemä ehdotus, joka tarkoittaa uuden ja hallituksen esitykseen sisältyvän määrärahan tai muun päätöksen ottamista talousarvioon, voidaan talousarviosta päätettäessä ottaa huomioon vain, jos se on pantu vireille talousarvioaloitteella.

69 §

Täysistunnon pöytäkirja

Pöytäkirja on julkinen, kun eduskunnan pääsihteeri on sen allekirjoittanut ja puhemieshistö tarkistanut.

59 §

Talousarvioesityksen käsittely

Valtion talousarvioesitys otetaan täysistunnossa valtiovarainvaliokunnan mietinnön pohjalta ainoaan käsittelyyn. Käsittelyn aluksi käydään yleiskeskustelu, *jonka päätyttyä asia otetaan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.* Talousarvioehdotuksen pääluokka tai osasto taikka niiden luku todetaan hyväksytyksi mietinnön mukaisena, *jollei* muutosehdotuksia siihen *ole tehty sen mukaan kuin jäljempänä tässä pykälässä* säädetään.

Muutosehdotus valtiovarainvaliokunnan mietintöön on *toimitettava* eduskunnan päättämänä aikana keskustankansliaan siinäkin tapauksessa, *että se on asiakirjoissa.* Myöhemmin tehtyä muutosehdotusta ei käsitellä, ellei puhemies erityisestä syystä pidä sitä tarpeellisena.

Ehdotus uuden ja hallituksen esitykseen sisältyvän määrärahan tai muun päätöksen hyväksymisestä talousarvioon *otetaan* talousarviosta päätettäessä huomioon vain, jos se on pantu vireille talousarvioaloitteella.

69 §

Täysistunnon pöytäkirja

Pöytäkirjan allekirjoittaa eduskunnan pääsihteeri. Pöytäkirja tallennetaan yleisön saataville tietoverkkoon.

71 §

Valtiopäiväasiakirjojen julkaiseminen

Valtiopäiväasiakirjoissa julkaistaan *painettuina* eduskunnan täysistuntojen pöytäkirjat ja niiden ruotsinkieliset lyhennelmät. *Valtiopäiväasiakirjoissa julkaistaan myös* hallituksen esitykset ja kirjelmät niiden peruuttamisesta, valtioneuvoston kirjelmät eduskunnalle, eduskunnan tarkastettaviksi saatetut asetukset ja muut alemmanasteiset säädökset ja päätökset, kertomukset, valtioneuvoston tiedonannot ja selonteot, luettelo lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista, valiokuntien mietinnöt ja lausunnot, eduskunnan vastaukset ja kirjelmät, eduskuntaaloitteet, välikysymykset sekä kirjalliset kysymykset vastauksineen.

Edellä 1 momentissa mainitut asiakirjat saatetaan mahdollisuuksien mukaan yleisön saataville myös tietoverkossa.

80 §

Ilmoitukset täysistunnoista ja valiokuntien kokouksista

Täysistunnosta ja sen päiväjärjestyksestä ilmoitetaan *eduskuntatalossa* niin hyvissä ajoin ennen täysistuntoa kuin mahdollista. Täysistunnoista ilmoitetaan sanomalehdissä puhemiesneuvoston ohjeiden mukaan.

Kutsusta valiokunnan kokoukseen ilmoitetaan eduskuntatalossa.

71 §

Valtiopäiväasiakirjojen julkaiseminen

Valtiopäiväasiakirjat tallennetaan yleisön saataville tietoverkkoon. Valtiopäiväasiakirjoista julkaistaan eduskunnan täysistuntojen pöytäkirjat ja niiden ruotsinkieliset lyhennelmät, hallituksen esitykset ja kirjelmät niiden peruuttamisesta, valtioneuvoston kirjelmät eduskunnalle, eduskunnan tarkastettaviksi saatetut asetukset ja muut alemmanasteiset säädökset ja päätökset, kertomukset, valtioneuvoston tiedonannot ja selonteot, luettelo lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista, valiokuntien mietinnöt ja lausunnot, eduskunnan vastaukset ja kirjelmät, eduskuntaaloitteet, välikysymykset sekä kirjalliset kysymykset vastauksineen.

Edellä 1 momentissa mainittuja asiakirjoja voidaan lisäksi julkaista painetussa muodossa tai muuna tallenteena.

Puhemiesneuvosto antaa valtiopäiväasiakirjojen julkaisemisesta tarkempia ohjeita.

80 §

Ilmoitukset täysistunnoista ja valiokuntien kokouksista

Täysistunnosta ja sen päiväjärjestyksestä ilmoitetaan niin hyvissä ajoin ennen täysistuntoa kuin mahdollista. *Puhemiesneuvosto päättää ilmoittamistavasta.*

Kutsusta valiokunnan kokoukseen ilmoitetaan *hyvissä ajoin ennen kokousta.*

Tämä eduskunnan päätös tulee voimaan päivänä kuuta 20 .